

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2021/2022 i Västmanland

Aktuellt inför höstens vaccinationskampanj

- Fluzone High-Dose (Efluelda) är ett inaktiverat influensavaccin med fyra gånger högre dos virusantigen för personer 65 år och äldre som har godkänts på licens för användning i Sverige. FASS-text finns. Det ger också skydd mot fyra olika influensavirus. Detta vaccin produceras på samma sätt som de traditionella influensavaccinerna som innehåller en vanlig dos och är även de äggbaserade.
Fluzone High-Dose (Efluelda) ska bara ges till boende på särskilda boenden och till patienter som fyllt 65 år på LSS-boende eller med hemsjukvård. Vaccinet förväntas kunna levereras ut från Oriola under vecka 41/42. Det går bra att börja ge detta vaccin redan i oktober trots att den egentliga startdagen för influensavaccinationskampanjen är den 9 november.
- Även i år rekommenderas pneumokockvaccination efter individuell bedömning även till personer med alkohol- eller narkotikaberoende, rökare och svetsare utsatta för toxisk rök.
- Även i år rekommenderas att all personal inom vård och omsorg vaccineras mot influensa.
- Följande vacciner är aktuella:
 - Vaxigrip Tetra är det influensavaccin som ges till det stora flertalet personer.
 - Fluzone High-Dose (Efluelda) innehåller fyra gånger högre dos virusantigen och ska bara ges till boende på särskilda boenden och till patienter som fyllt 65 år på LSS-boende eller med hemsjukvård.
 - Fluenz Tetra är ett levande försvagat influensavaccin som ges som näsdroppar och kan användas till "riskbarn" som är 2–6 år gamla.
 - Pneumokockvaccination sker med två olika vacciner: Pneumovax och konjugatvaccinet Prevenar 13.

Varför är det viktigt att vaccinera mot influensa och pneumokockinfektion?

Influensavaccinets skyddseffekt varierar från år till år och vaccinet ger aldrig ett fullständigt skydd mot att insjukna i influensa. De som insjuknar trots vaccination brukar dock få lindrigare symtom och färre komplikationer. Skyddet efter vaccination brukar vara runt 60 procent om man är ung och har ett bra immunförsvar. Är man äldre är skyddet mot att överhuvudtaget insjukna inte lika bra. Men risken för allvarliga komplikationer och död är klart lägre hos dem som vaccinerats, även om personen skulle insjukna i influensa. I en studie från Stockholm minskade vaccinerna (mot influensa och pneumokocker) risken för sjukvårdskrävande influensa, lunginflammation och annan svår pneumokocksjukdom med 30–50 procent, och den totala dödligheten med upp till 20 procent.

Det finns därför mycket starka skäl att rekommendera båda vaccinerna till personer över 65 år och andra riskgrupper.

Är vaccinerna säkra?

Säsongsvaccinet mot influensa är väl beprövat. Hundratals miljoner vaccindoser har getts under mer än 40 år och är erfarenhetsmässigt mycket säkert. Allmänna biverkningar är relativt ovanliga, ofta inte mer frekventa än efter injektion av placebo (overksam substans), och är snabbt övergående när de väl uppträder. Feber under 1–2 dagar förekommer hos mindre än 5 procent av vaccinerade, medan

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2021/2022 i Västmanland

sjukdomskänsla eller ont i kroppen är något vanligare (ses hos 10–20 procent). Milda lokalreaktioner, som ömhet i armen där injektionen gavs är däremot ganska vanligt och ses hos mer än 20 procent av dem som fått vaccin, jämfört med runt 5–10 procent av personer som fått överksam substans.

Det nya högdoserade vaccinet, Fluzone HD (Efluelda), är uppbyggt på samma sätt som de traditionella säsongsinfluensavaccinerna. Det ger därför upphov till samma typer av biverkningar som det ”vanliga” influensavaccinet.

Det finns inte något samband mellan narkolepsi och vaccination mot säsongsinfluensa, trots att en halv miljard doser årligen ges i världen sedan många år, till skillnad från erfarenheterna av vaccination med pandemivaccinet Pandemrix.

Mål för säsongsinfluensavaccinationen

Världshälsoorganisationen WHO:s mål samt våra nationella mål är att influensavaccinera minst 75 procent av ålderspensionärerna och minst 80 procent av de medicinska riskgrupperna. Hittills har vi i Västmanland som mest, säsongen 2008/2009, vaccinerat 68 procent av gruppen som fyllt 65 år. Den säsongen fick vi rapporter om att cirka 1600 doser gavs till yngre riskgrupper, men eftersom målgruppens storlek är okänd är det inte möjligt att ange hur stor andel som vaccinerats. Säsongen 2020/2021 ökade andelen vaccinerade ålderspensionärer kraftigt i länet – från 54 procent säsongen dessförinnan till 61 procent.

Vi kommer även inför höstens säsong att göra ett personligt utskick till alla ålderspensionärer i länet (det vill säga alla personer födda år 1956 och tidigare) med information om influensavaccinationen och där de uppmanas vaccinera sig.

Ni bör därför ha som mål att på alla era mottagningar vaccinera minst 75 procent av era listade personer äldre än 65 år (det vill säga i praktiken personer födda år 1956 eller tidigare)! Helst bör vaccinationerna ges i god tid före förväntad epidemi det vill säga under november och december, men det är viktigt att fortsätta vaccinera så länge influensasäsongen pågår, till och med mars 2022.

För att minska risken för att personer med **kraftigt nedsatt infektionsförsvar** smittas med och insjuknar i influensa rekommenderas även att **hushållskontakter** till dessa bör erbjudas vaccination mot influensa.

För att stärka patientsäkerheten och minska risken för vårdrelaterad smitta **rekommenderas vaccination av all personal inom vård och omsorg** som arbetar nära patienter och omsorgstagare med ökad risk för allvarlig influensa. Vaccination är särskilt viktigt för personal som arbetar nära personer med kraftigt nedsatt immunförsvar.

Vilka erbjuds kostnadsfri vaccination mot säsongsinfluensa?

- Personer över 65 års ålder (personer som fyllt 65 år eller fyller under 2021, det vill säga personer födda år 1956 eller tidigare)
- Gravida kvinnor efter graviditetsvecka 16 (Gravida som även ingår i en annan riskgrupp, se nedan, rekommenderas vaccination även före graviditetsvecka 16.)
- Vuxna och barn över 6 månader med följande sjukdomar eller tillstånd
 - Kronisk hjärtsjukdom
 - Kronisk lungsjukdom, som KOL och svår astma

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2021/2022 i Västmanland

- Andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation (till exempel extrem fetma, neuromuskulära sjukdomar eller flerfunktionshinder).
- Kronisk lever- eller njursvikt
- Diabetes mellitus
- Tillstånd som innebär kraftigt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller medicinering

Säsongsinfluensavaccin ska ges varje år.

Vilka erbjuds kostnadsfri vaccination mot pneumokockinfektion?

Vaccin mot pneumokocker rekommenderas till stor del till samma målgrupper som säsongsinfluensavaccinet. Pneumokockvaccin rekommenderas dessutom till personer med likvorläckage och cochleaimplantat samt efter individuell bedömning dem med alkohol- eller narkotikaberoende, rökare och svetsare utsatta för toxisk rök men däremot inte till friska gravida kvinnor.

Grupper med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

- Vuxna och barn över två år med följande diagnoser eller tillstånd:
- Splenektomerade eller bristande mjältfunktion av annan orsak, planerad splenektomi
- Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Nedsatt immunförsvar
 - Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation.
 - Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi och lungcancer.
 - Nedsatt immunförsvar på grund av behandling, till exempel med TNF-alfa-hämmare, monoklonala antikroppar eller cytostatika, behandling med motsvarande mer än 15 mg prednisolon/dag
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros
- Organtransplantation

Grupper med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom

- Personer över 65 års ålder (personer som fyllt 65 år eller fyller under 2021, det vill säga personer födda år 1956 eller tidigare)
- Vuxna och barn över två år med följande diagnoser eller tillstånd:
 - Kronisk hjärtsjukdom
 - Kronisk lungsjukdom, såsom KOL och svår astma
 - Andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation, t.ex. vissa kroniska neurologiska sjukdomar och extrem fetma
 - Kronisk leversjukdom
 - Kronisk njursvikt inklusive nefrotiskt syndrom
 - Diabetes mellitus

Efter individuell bedömning:

- Personer med alkohol- eller narkotikaberoende
- Rökare

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2021/2022 i Västmanland

- svetsare utsatta för toxisk rök

Vaccination av barn över 2 år och vuxna med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom

Pneumovax ges vid ett tillfälle. Någon revaccination ges i allmänhet inte. Se -> [doseringsschema](#).

Vaccination av barn över 2 år och vuxna med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom

Se -> [doseringsschema](#).

För att underlätta influensavaccinationerna under covid-19-pandemin kommer inte alltid vaccin mot pneumokocker att kunna ges i samband med influensasprutan. För att få pneumokockvaccin får man i så fall istället boka tid på familjeläkarmottagningen vid annan tidpunkt.

Pneumovax och Prevenar 13 erbjuds kostnadsfritt till ovanstående riskgrupper.

Beställning av vaccin säsongen 2021/2022

Vaxigrip Tetra (52 kr per dos) tillverkas av Sanofi AB

Fluzone HD (Efluelda) (240 kr per dos) tillverkas av Sanofi AB

Pneumovax (228 kr per dos) tillverkas av MSD

Prevenar 13 (520 kr per dos) tillverkas av Pfizer

Fluenz Tetra (243,43 kr för en dos), det levande försvagade influensavaccinet som ges som näsdroppar, tillverkas av AstraZeneca

Information om hur vaccinerna beställs finns i instruktionen från Farmaciservice

-> [Beställning upphandlade vacciner](#).

Kostnadsfrihet gäller för

- ålderspensionärer
- personer ur de yngre riskgrupperna
- gravida kvinnor efter graviditetsvecka 16 (influensavaccin)
- hushållskontakter till personer med kraftigt nedsatt infektionsförsvar (influensavaccin)

Personer som tillfälligt befinner sig i Västmanland får influensa- och pneumokockvaccinera sig på samma villkor som västmanlänningar

Den som tillhör någon av de riskgrupper som beskrivit ovan och som inte är västmanlänning utan tillfälligt befinner sig i länet kan kostnadsfritt vaccinera sig mot säsongsinfluensa och pneumokocker på samma sätt som länsborna. Observera att detta även gäller asylsökande och tillståndslösa!

Vaccination av vårdpersonal

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2021/2022 i Västmanland

Vårdgivare rekommenderas också att influensavaccinera sin vårdpersonal, särskilt dem som vårdar äldre och andra riskgrupper, vilket i princip innebär all vårdpersonal bör vaccineras. Mest angeläget är det att låta vaccinera den personal som vårdar personer med kraftigt nedsatt infektionsförsvar.

Rekommendationen motiveras av att en sådan vaccination leder/kan leda till

- en minskad risk för äldre och yngre patienter att insjukna i och dö av influensa
- en minskad risk för vårdpersonalen att bli sjuk i influensa
- lägre sjukfrånvaro bland vårdpersonalen
- en minskad risk för vårdpersonalen att smitta sina anhöriga.